Statens vegvesen

Fartsgrenser

Grunnkurs 2020

Odd Anders Magnussen

Statens vegvesen

Trafikksikkerhet og trafikkteknikk

Regelverk, hierarki:

Statens vegvesen

Skiltmyndighet

Paragraf i skiltforskriften	Fartsgrense	Vegtype	Skiltmyndighet
§ 26	30 – 80 km/t	Kommunal veg Fylkesveg/riksveg	Kommunen Statens vegvesen
§ 26	90-110	Alle	Vegdirektoratet

Statens vegvesen

Hvordan bestemmes fartsgrensene i Norge?

- **Nullvisjon og nullvekstmål**

- **Fire pilarer**
  - Menneskets tåleevne ved ulykker
  - Vegens geometri
  - Trafikantenes forståelse for fartsgrensen
  - Miljøet (lokal forurensing, støy m.m)

- **Vegtrafikklovens bestemmelser** (generelle fartsgrenser 50/80)

- **Fartsgrensekriterier** (NA-rundskriv 2018/10 Fartsgrensekriterier)

- **Ny veg – N100 Veg- og gateutforming**

Statens vegvesen

Tilgjengelighetsveger

- Veger og gater innenfor tettbygd strøk
  - Boligbebyggelse
  - Mange gående og syklende
  - Strekninger ved barneskoler
- Menneskets tåleevne

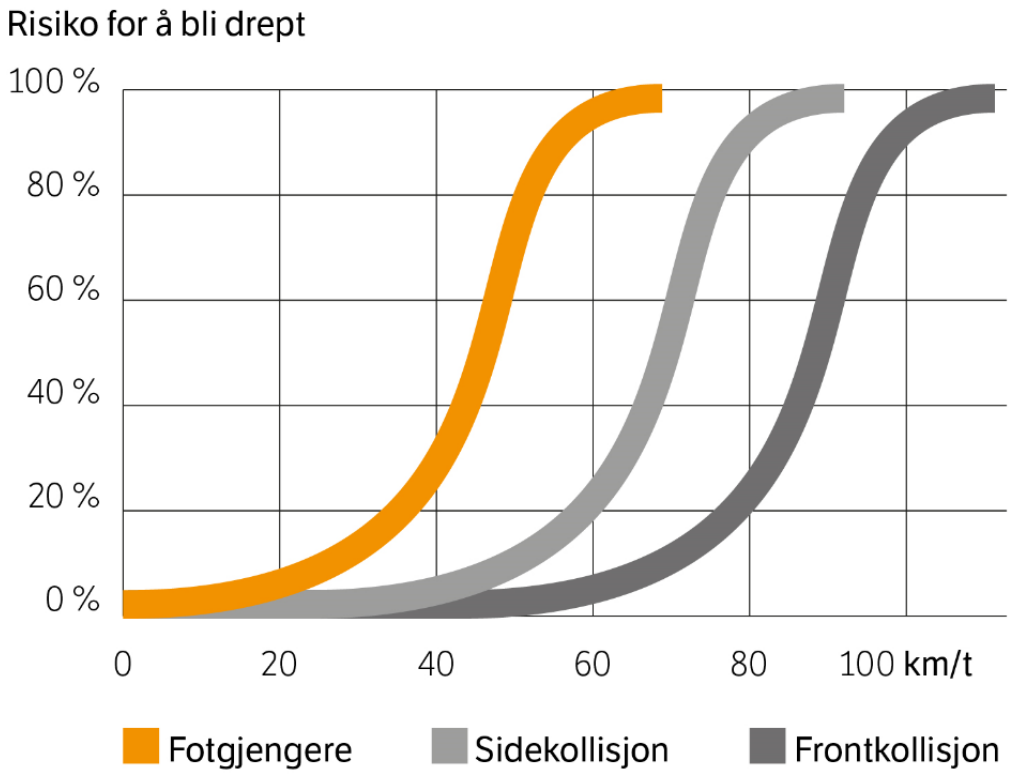

Statens vegvesen

Tilgjengelighetsveger

- Veger og gater innenfor tettbygde strøk
- Ofte veger som går mellom områder i byer og tettsteder
- Mye lokal aktivitet
- Behov for fartshumper

- Generell fartsgrense innenfor tettbygd strøk
- Gjelder dersom andre fartsgrenser ikke er skiltet
- Hva er tettbygd strøk?

Fartsgrenser

Statens vegvesen

SSB’s definisjon av tettbygd

- Hussamlinger hvor det bor minst 200 personer (ca. 60-70 boliger)
- Avstanden mellom husene skal normalt ikke overstige 50 meter
- https://kart.ssb.no/

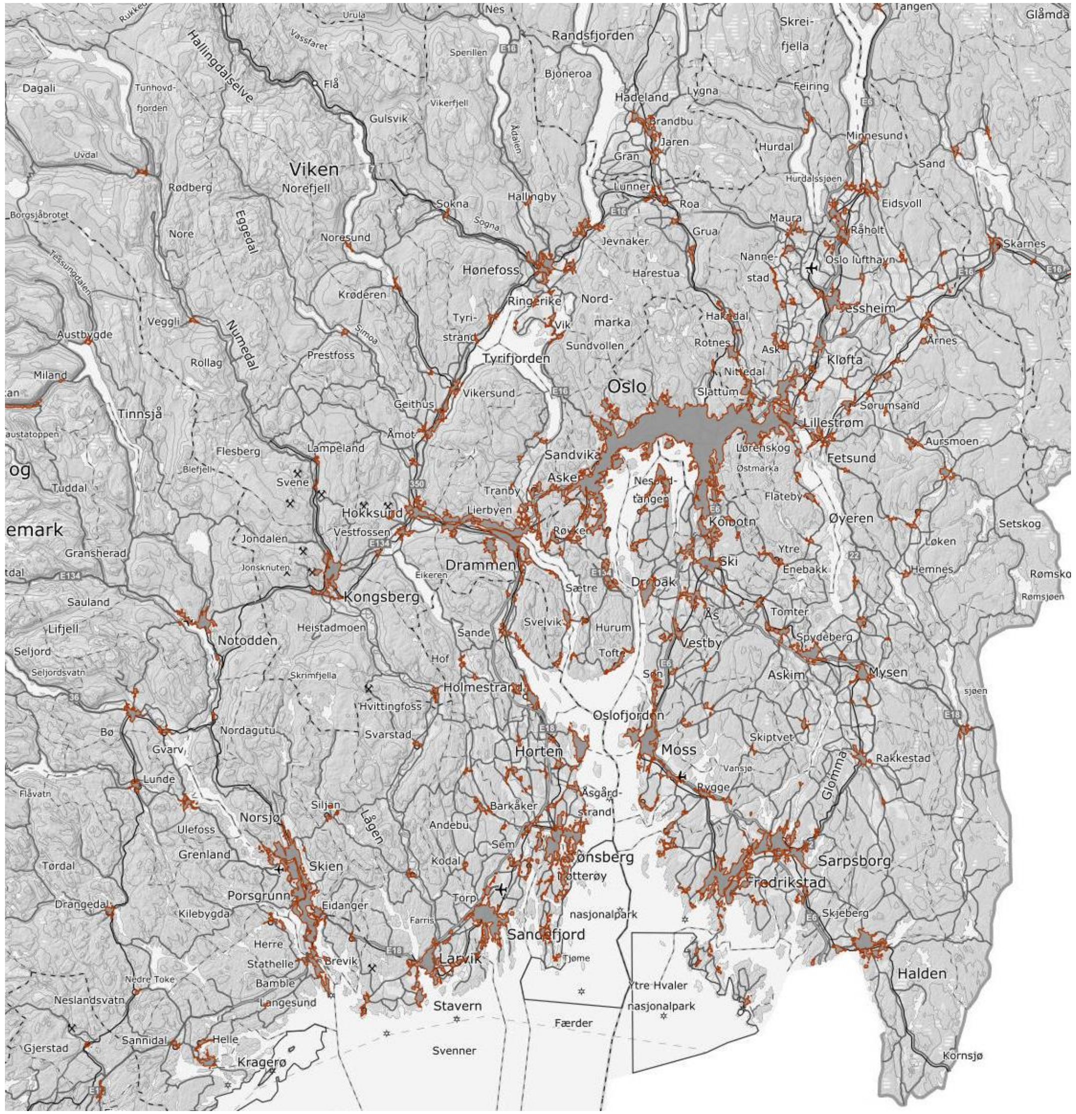

Statens vegvesen

Veger med blandet funksjon

Brukere med ulike behov kan skape konflikter/uenighet

- Veger utenfor tettbygd strøk – ligger ofte i utkanten av byer eller tettsteder
- Stekninger med mange avkjørsler, kryss, bebyggelse og/eller gående og syklende langs vegen.
- Lokaltrafikk til og fra boliger og ulike virksomheter (skoler, butikker, bussholdeplasser, bensinstasjoner mm)

Statens vegvesen

Veger med blandet funksjon - Fartsgrensemodell

Statens vegvesen **Beregning av fartsgrense 60km/t** **ver.VD-2.2**			**Kommune:** **Sted:** **Vegnr:** **Fra Hp** **Fra metrering**		
Initialer saksbehandler: Dato for beregningen:		Referanse/saksnummer, henvisning til konklusjon		Lengde på strekning i meter, lengden bør være mellom 1000 og 3000 m.	
Myke trafikanter	**Beskrivelse**	**Poenggiver, velg fra nedtrekksmeny**		**Utdypende forklaring**	**Sum**
Fysisk tilrettelegging for gående og syklende	Langs veien	Ingen behov / Ingen tilbud			0,0
	På tvers av vegen	Ingen tilrettelegging		Det skal være et reelt behov for kryssing (ikke fra enkelthus til gang- og sykkelvegen, men til skole, institusjon, ballpark osv.)	0,0
Avkjørsler og kryss	**Beskrivelse**	**Avkjørsel-/krysstype**	**Antall**	**Utdypende forklaring**	**Sum**
Tetthet av avkjørsler og kryss	Avkjørsler	Avkjørsler til boliger Avkjørsler til fritidseiendom Avkjørsler landbruk (driftsavkjørsel i bruk)		Bebyggelsens nærhet til vegen må vurderes, da boliger langt fra vegen medfører lavere aktivitetsnivå av gående og syklende	
	Kryss	Antall kryss, uavhengig av funksjon			
Maksimalt 15 poeng pr. km					**0,0**
Barn, eldre, kollektiv	**Beskrivelse**	**Poenggivning**		**Utdypende forklaring**	**Sum**
Tilbud/virksomhet som gir aktivitet av gående og syklende på kjøreveg	Barn og unge	Barne- og ungdomsskoleveg	☐		
	Eldre/syke	Sykehjem/ aldershjem/institusjon	☐		
	Kollektivtilbud	Bussholdeplass(er) på strekningen	☐		
Næring og fritid	**Beskrivelse**	**Poenggivning**	**Antall**	**Utdypende forklaring**	**Sum**
Annen virksomhet som gir aktivitet av gående og syklende	Nærings-virksomhet	Serveringssted		Tilbudet må genere aktivitet av gående og syklende. Kombinerte virksomheter telles som én. Se ellers veiledning for supplerende info.	
		Overnattingssted			
		Dagligvarebutikk/kiosk/ bensinstasjon			
	Fritids-aktivitet	Større utfartssted/turområde			
		Idretts-/lekeanlegg			
Maksimalt 10 poeng pr. strekning					
Totalt antall poeng for strekningen:					
Fartsgrensevurdering 60 km/t					
#I/T					

Statens vegvesen

Veger med blandet funksjon – Fartsgrensemodell resultat

- For lite aktivitet på strekningen:

Fartsgrensen er ikke aktuell etter vurderingene over

- Enten litt lite, eller litt mye aktivitet – vurder mot andre kriterier:

Fartsgrensen kan beholdes/benyttes etter en samlet vurdering

- Anbefalt ut fra aktivitetsnivået på strekningen

Anbefalt fartsgrense

- Svært mye aktivitet på strekningen

Fartsgrensen bør ikke benyttes

Avkjørsler og kryss	Beskrivelse	Avkjørsel-/krysstype	Antall	Utdypende forklaring	Sum
Tetthet av avkjørsler og kryss	Avkjørsler	Avkjørsler til boliger	30	Bebyggelsens nærhet til vegen må vurderes, da boliger langt fra vegen medfører lavere aktivitetsnivå av gående og syklende	45,0
		Avkjørsler til fritidseiendom			
		Avkjørsler landbruk (driftsavkjørsel i bruk)			
	Kryss	Antall kryss, uavhengig av funksjon			
Maksimalt 15 poeng pr. km				***Vurder om dette er tettbygd strøk***	15,0

Statens vegvesen

Veger med blandet funksjon

- Spesielle veger og strekninger utenfor tettbygde strøk som er skiltet ned fra 80 km/t på grunn av **særlig høy ulykkesrisiko** og **tidligere ulykker**.
- Fartsgrensen brukes fordi grensen for å overleve en frontkollisjon går ved ca 70 km/t, forutsatt en moderne kollisjonssikker bil og bruk av bilbelte.
- Vanskelig for trafikanter å forstå!

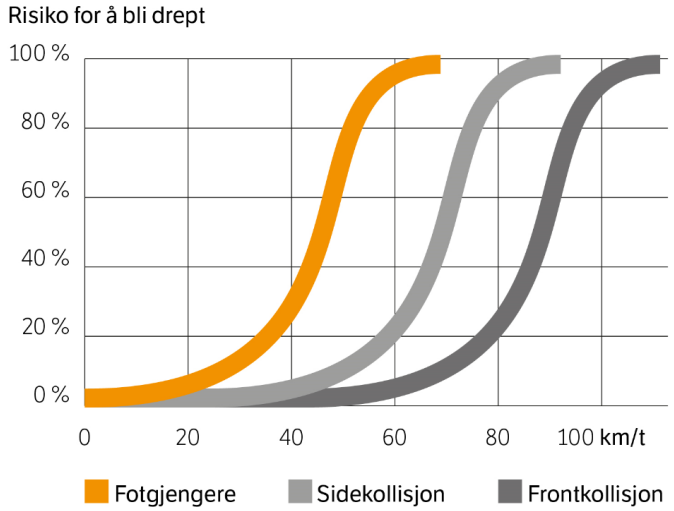

Statens vegvesen

Veger med blandet funksjon

Menneskets tåleevne

1. Først stopper bilen
2. Så stopper du
3. Men de indre organer fortsetter å bevege seg og kan gi store indre skader

Statens vegvesen

Generell fartsgrense utenfor tettbygd strøk

- Generell fartsgrense utenfor tettbygd strøk.
- Gjelder dersom andre fartsgrenser ikke er skiltet, eller dersom det er skiltet at en fartsgrense er slutt.
- Ikke basert på geometri (vegbredde, vegstandard, svinger mm.)

Statens vegvesen

Veger med fremkommelighetsfunksjon (transportveger)

- Krav til vegens geometri (vegbredde, svinger, krysssløsninger, belysning, sideterreng)
- Vegdirektoratet er vedtaksm

Statens vegvesen

Innføring av særskilt fartsgrense på vegstrekning

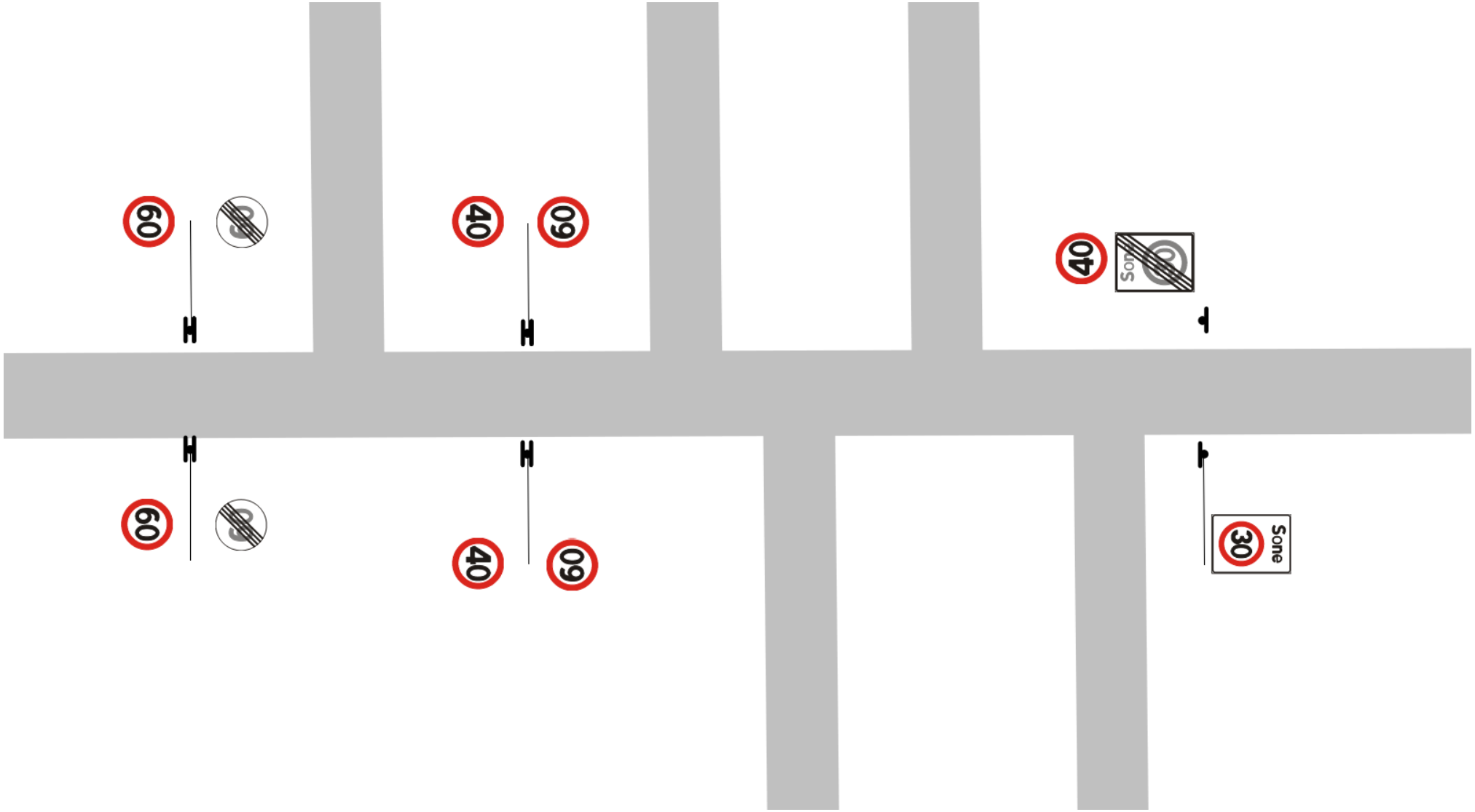

Statens vegvesen

Innføring av særskilt fartsgrense i kryss innenfor tettbygd strøk

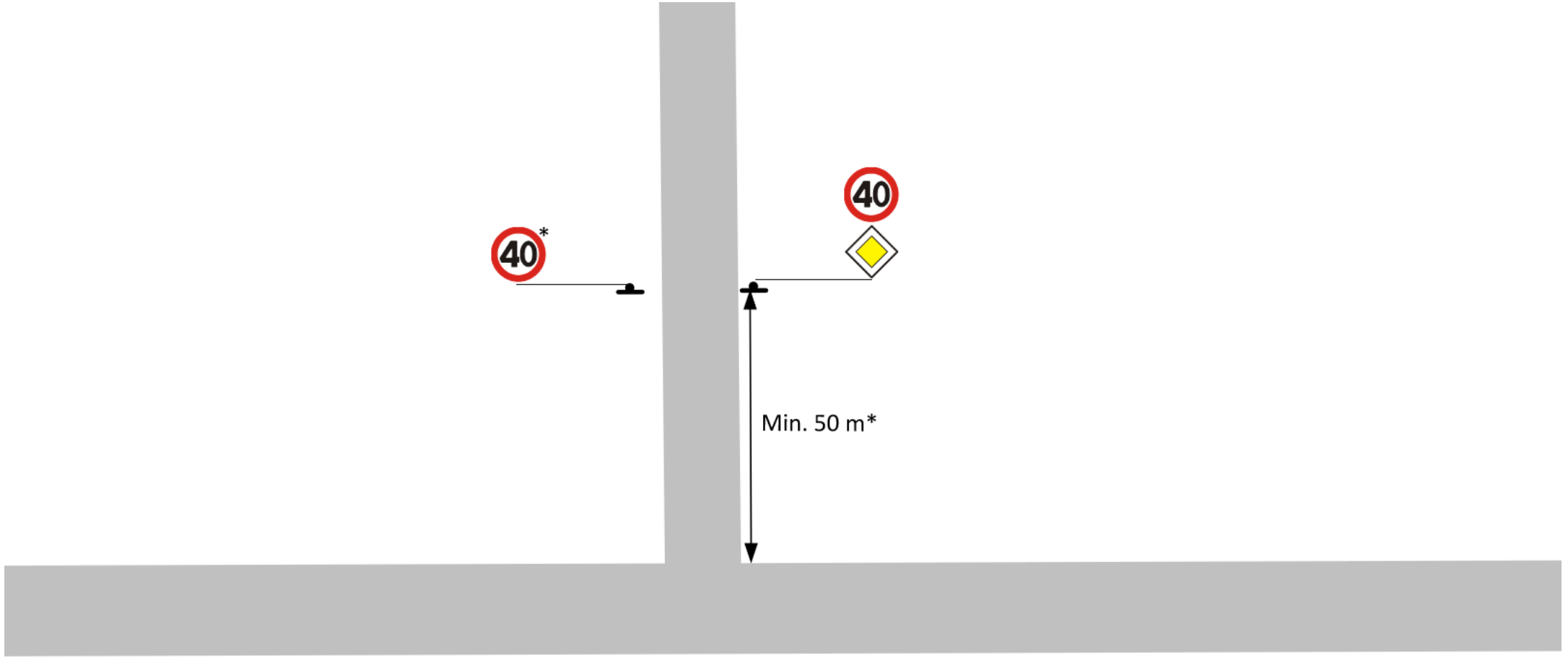

Statens vegvesen

Innføring av særskilt fartsgrense i kryss utenfor tettbygd strøk

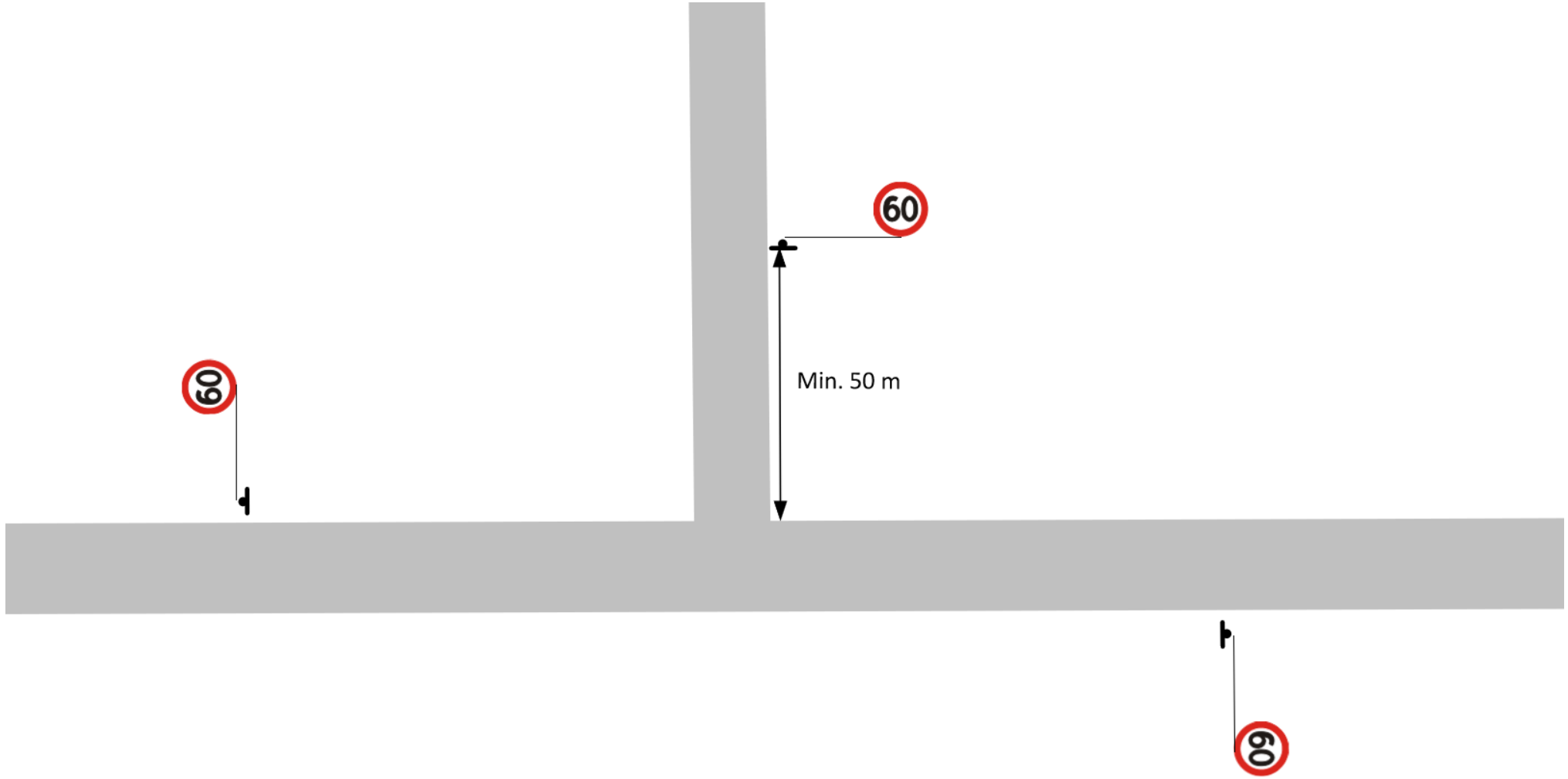

Statens vegvesen

Gjentakelse av særskilt fartsgrense etter kryss

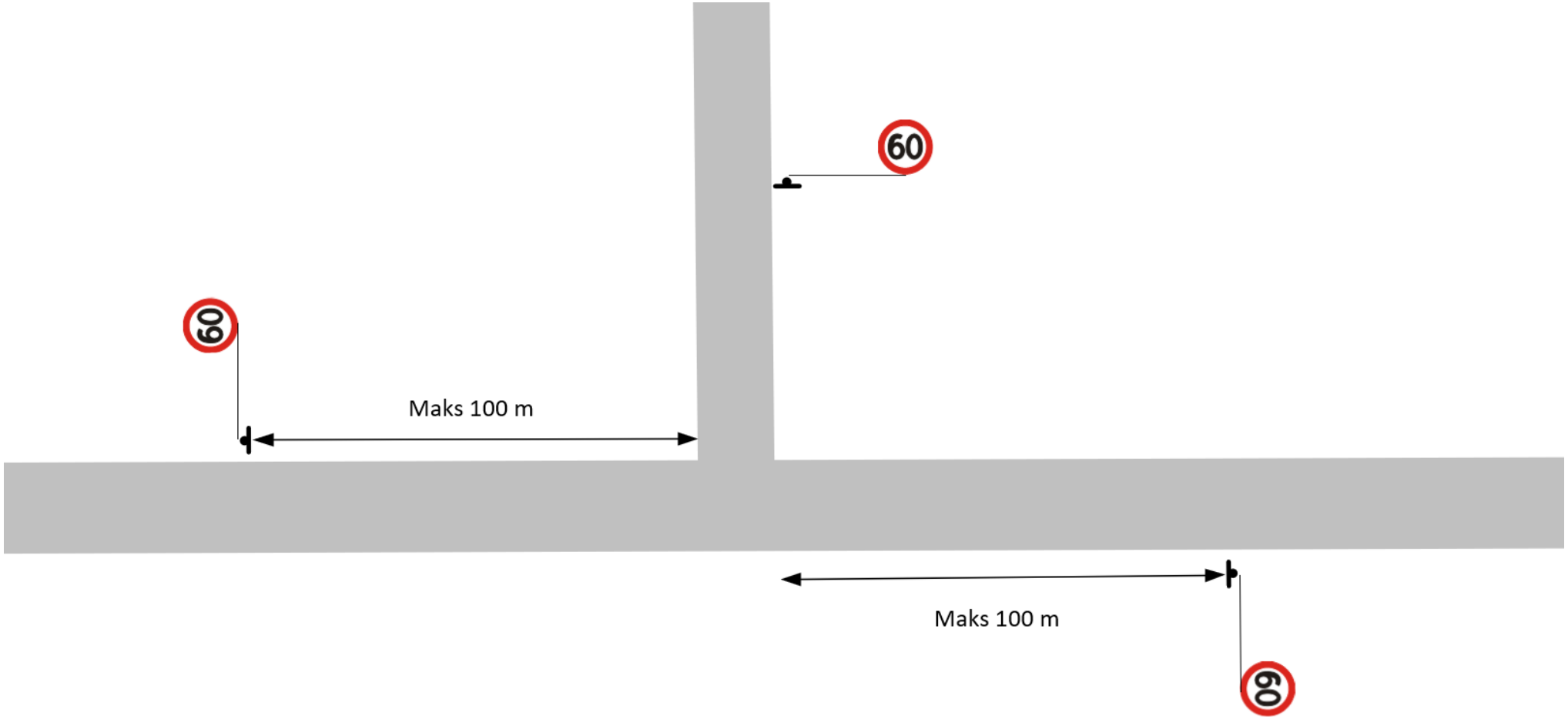

Statens vegvesen

Gjentakelse av særskilt fartsgrense på vegstrekning

- < 70 km/t -> Maks 500 m

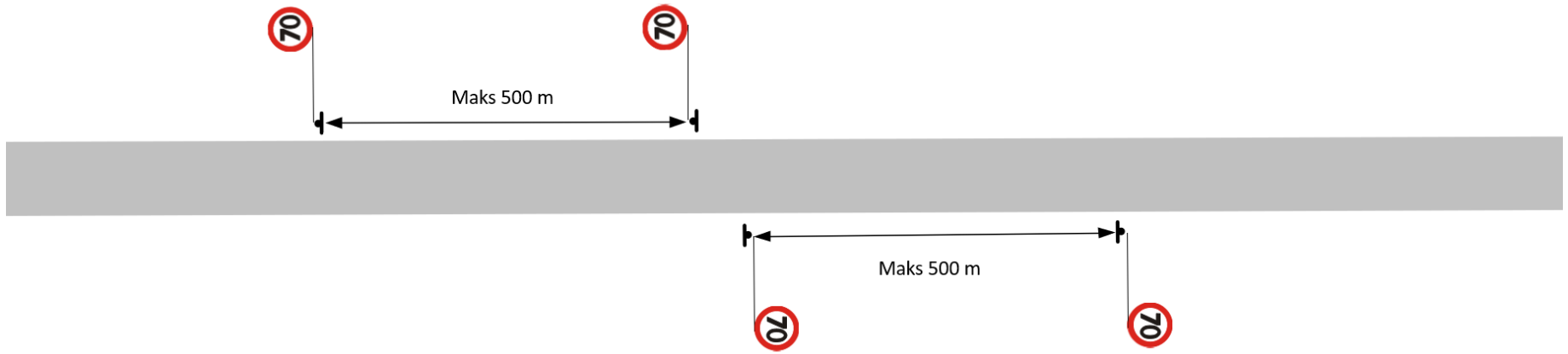

- > 90 km/t -> Maks 5 km

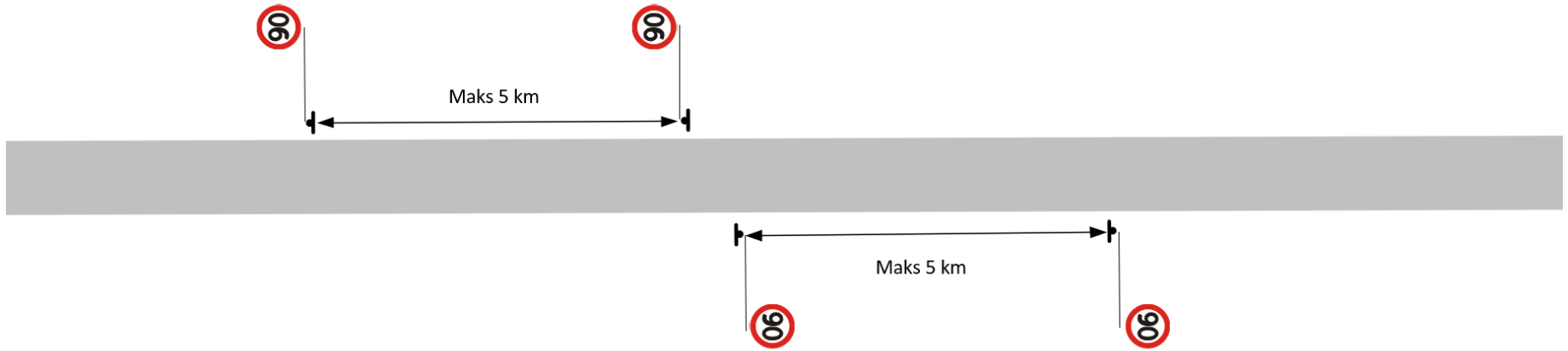

Opplevd trygghet

- Hva er trygt?

Kilde: Google

Kilde: Knut Opeide

Kilde: Håndbok V127

Sikkerhet

Statens vegvesen

- For å øke trafikksikkerheten, må man jobbe hierarkisk
  - Fysiske endringer fremfor (bare) skilting

Statens vegvesen

Flere holder fartsgrensene – bidra til at dette øker!

Statens vegvesen

Erfaringer

- Fartsgrenser opptar mange, både de som bor langs vegen, men også alle som ferdes langs den
  - Ofte konflikterende interesser mellom disse partene
    - *«Alle vil ha 30 km/t utenfor eget hjem og 80 km/t hos naboen»*

- Stor politisk interesse
  - Kan også bli høyt press på å ikke følge retningslinjer i enkeltsaker
  - Blir man overstyrt er det lurt å få dette med i vedtaket, slik at det vanskeligere kan brukes til sammenligning i fremtidige saker

- Likebehandling er det enkleste på lang sikt
  - Fartsgrensekriteriene er et verktøy for oppnå dette – også på tvers av etater og geografiske grenser

Takk for oppmerksomheten